

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

До протоколу № 127

18 серпня 2023 року

Р І Ш Е Н Н Я

Про створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, розглянувши питання створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі - Міжнародний науковий центр «Обсерваторія»), відзначає таке.

Зазначений проект є актуальним і важливим у контексті післявоєнного відновлення країни, в якому особливого значення набуває використання науки та інновацій як драйвера економічного розвитку, органічного входження вітчизняної освіти і науки у європейський освітній та дослідницький простір.

Концептуальні засади проекту створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія»

Проект зі створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» ґрунтується на відновленні колишньої астрономічної обсерваторії на горі Піп Іван (2022 м), яка була введена в експлуатацію в 1938 році як обсерваторія Варшавського університету. Під час Другої світової війни і у післявоєнний час вона зазнала руйнації, і на старті відновлення залишились тільки її зруйновані кам'яні стіни. На даний час Міжнародний науковий центр «Обсерваторія» - це найвисокогірніший науковий об'єкт України, розміщений у Карпатському національному природному парку на горі Піп Іван.

Згідно з концепцією проект спрямований на забезпечення розвитку Карпатського регіону через формування на базі Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на г. Піп Іван унікального для України простору взаємодії науки, культури, креативних індустрій, безпеки, екології, туризму тощо.

Відповідно до проекту передбачено такі основні види діяльності, що потенційно сприятимуть соціально-економічному розвитку нашої країни:

1) *розвиток функціоналу астрономічної обсерваторії, супроводження супутників космічних агентств* (встановлення телескопу заплановане на 2024 рік), а саме:

проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень з астрономічної та космічної тематики закладами вищої освіти, науковими установами України та зарубіжних країн;

визначення відстані до супутників та космічного сміття з метою корекції орбіт при запусках нових космічних апаратів;

використання обсерваторії для підвищення рівня національної безпеки в космічній галузі;

організація туристично - астрономічних турів для науковців, студентів та зацікавлених осіб з дослідження космосу;

2) *метеоспостереження*, а саме:

проведення метеорологічних вимірювань та спостережень, досліджень зміни клімату;

продаж метеоінформації для авіаперевізників;

надання метеорологічних послуг у галузі агрометеорології, здійснення метеорологічних прогнозів та гідрометеорологічного забезпечення;

експлуатація метеорологічної станції - системи, яка забезпечує перевірені дані у метеорологічних додатках;

організація проведення студентських практик різних спеціальностей;

3) *екологія й безпека у розвитку туризму*, а саме:

сприяння збереженню та розумному використанню біологічного та ландшафтного різноманіття, збереження природно-заповідного статусу Чорногірського масиву;

сприяння функціонуванню Чорногірського пошуково – рятувального посту Аварійно-рятувального загону спеціального призначення Головного управління ДСНС України в Івано-Франківській області;

проведення досліджень у галузі екології;

формування екологічної свідомості населення;

проведення очної та онлайн різнопрофільної консалтингової діяльності для туристів та інших зацікавлених осіб - відвідувачів обсерваторії;

створення ексклюзивного туристичного продукту;

створення та забезпечення функціонування соціального підприємства «Карпатська рись».

Питання про створення Міжнародного центру зустрічей української і польської студентської молоді та відбудови колишньої астрономічної обсерваторії на горі Піп Іван (2028 м) було включено у Дорожню карту українсько-польських стосунків. У 2007 році проект отримав патронат Президентів Республіки Польща і України, а з 2018 року проект перебуває під патронатом Польсько-Українського Форуму Партнерства при МЗС України та Республіки Польща.

Інвестиційна складова проекту

З 2012 року кошти на реалізацію цього проекту надавалися з фонду Міністерства культури і національної спадщини Республіки Польща та малих грантів Посольства Республіки Польща в Україні.

У 2019 році Прикарпатський національний університет спільно з партнерами – Варшавським університетом, Управлінням з надзвичайних ситуацій Івано-Франківської області, Бещадським добровільним гірським рятувальним загonom отримали грант у рамках транскордонної програми ЄС (2014-2020) «Адаптація колишньої обсерваторії на горі Піп Іван до потреб високогірного рятувального навчального центру» на 1053,0 тис. євро.

У межах проекту проведено загальнобудівельні роботи з реконструкції приміщення та закуплено метеобладнання, зокрема автоматичну метеостанцію AWS310 Vaisala Automatic Weather Station і системи датчиків для актинометричного дослідження атмосфери і визначення вмісту в атмосферному повітрі забруднюючих газів і твердих часток (Particulate Matter) вартістю 2400 тис.грн.

Проект “Міжнародний науковий центр «Обсерваторія» (г. Піп Іван Чорногірський) - платформа розбудови екологічної інфраструктури транскордонного Карпатського регіону” включено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. № 1581-р до переліку пріоритетних інвестиційних проектів до 2023 року. Проте внаслідок повномасштабного російського вторгнення та введення воєнного стану в Україні кошти на реалізацію проекту не було виділено.

Загальна кошторисна вартість об'єкта будівництва у поточних цінах станом на 19.08.2019 року становила 46 841 866,00 грн.

У рамках Програми транскордонного співробітництва Польща - Білорусь - Україна 2014 – 2020 рр. та власних коштів за період з 2018 – 2022 рр. на виконання робіт згідно проектно-кошторисної документації було профінансовано 20 807 139,99 грн.

Для завершення реставраційних робіт Міжнародного наукового центру “Обсерваторія” на горі Піп Іван необхідно залучити кошти в сумі 26 034 726,00 грн. Вартість робіт з урахуванням коефіцієнту інфляції станом на 01.07.2023 року становить 36 448 616,40 грн.

Окрім того, для забезпечення роботи Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» необхідно додатково придбати станцію оптико - електронного спостереження. За даними Національного центру управління та випробувань космічних засобів, вартість проекту становить 4 500 000,00 грн. Станція оптико-електронного спостереження призначена для забезпечення отримання координатних вимірювань і оцінок блиску космічних об'єктів, а також може бути використана для підвищення обороноздатності країни.

Реалізація проекту зі створення Міжнародного наукового центру “Обсерваторія” має важливе євроінтеграційне значення.

Так, у 2022 р. було укладено тристоронній договір між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника, Варшавським університетом (Республіка Польща) та Академією гірничо-металургійною імені Станіслава Сташиця (Республіка Польща), який передбачає співпрацю у проведенні спільних наукових досліджень. З 2022 р. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника став асоційованим партнером консорціуму космічних університетів UNIVERSEN разом з Університетом Тулузи (Франція), Люксембурзьким університетом, Дюссельдорфським університетом імені Генріха Гейне (Німеччина), Університетом науки і технологій AGH (Польща) та Технічним університетом Лулео (Швеція). У межах консорціуму космічних університетів UNIVERSEN з початку 2023 р. реалізовується спільний науково-освітній проект.

Заслухавши інформацію Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій С. Бабака, ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника І. Цепенди, виступи Голови Державної

служби якості освіти Р. Гурака, Радниці - уповноваженої Президента України з питань Фонду Президента України з підтримки освіти, науки та спорту О.Будник та інших учасників засідання щодо створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія», враховуючи актуальність та важливість зазначеного інвестиційного проекту для післявоєнного відновлення та соціально-економічного розвитку країни, інтеграції освіти і науки України в європейський освітній та дослідницький простір, Комітет з питань освіти, науки та інновацій **вирішив:**

1. Підтримати ініціативу створення Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

2. Звернутися до Кабінету Міністрів України щодо передбачення в Державному бюджеті України на 2024 рік коштів для забезпечення реалізації проекту «Міжнародний науковий центр «Обсерваторія» (г. Піп Іван Чорногірський) - платформа розбудови екологічної інфраструктури транскордонного Карпатського регіону» для завершення будівництва Міжнародного наукового центру «Обсерваторія» та для придбання станції оптико-електронних спостережень.

3. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на Голову Комітету з питань освіти, науки та інновацій, народного депутата України С. Бабака.

Голова Комітету

Сергій БАБАК